

EUROPEISKA
KOMMISSIONEN

Bryssel den 30.6.2016
SWD(2016) 208 final

ARBETSDOKUMENT FRÅN KOMMISSIONENS AVDELNINGAR

SAMMANFATTNING AV KONSEKVENSBEDÖMNINGEN

Följedokument till

Förslag till rådets förordning

om behörighet, erkännande och verkställighet av avgöranden i äktenskapsfrågor och frågor om föräldraansvar, och om internationella bortföranden av barn (omarbetning)

{COM(2016) 411 final}

{SWD(2016) 207 final}

Sammanfattning

Konsekvensbedömning som åtföljer förslaget till omarbetning av Bryssel IIa-förordningen (nr 2201/2003)

A. Behov av åtgärder

Varför? Vilket problem behöver åtgärdas?

Vid utvärderingen konstaterades ett antal problem som måste lösas för att se till att förordningen levererar de avsedda resultaten. Dessa problem rör förutsebarheten och effektiviteten hos de gränsöverskridande förfaranden som fastställs i förordningen i föräldrarnas och barnens intresse. Det är också problematiskt att den gällande rättsakten inte är tillräckligt tydlig och innehåller brister.

När det gäller ärenden om **föräldraansvar** som rör föräldrars bortförande av barn, gränsöverskridande placeringar av barn, erkännande och verkställighet av domar samt samarbete mellan nationella myndigheter (centralmyndigheter och andra) förekommer det orimliga och olämpliga förseningar som beror på hur de befintliga förfarandena har utformats eller tillämpas. Ofta verkställs inte domar eller verkställighet sker med avsevärda förseningar. Slutligen har en otydlig beskrivning av samarbetet mellan centralmyndigheterna lett till förseningar eller att ansökningar inte har efterkommit vilket har varit till skada för barns bästa.

Dessa förseningar och brister har en negativ inverkan på barnets grundläggande rättigheter och en nedbrytande effekt på det ömsesidiga förtroende mellan medlemsstaterna vilket en välfungerande förordning är beroende av.

När det gäller **äktenskapsärenden** har makar i ett internationellt äktenskap inte möjlighet att enas om vid vilken domstol deras äktenskapsskillnad ska behandlas. I fall där makarna inte har ett gemensamt EU-medborgarskap och bor i ett land utanför EU, kan tillgången till en domstol inom EU vara begränsad. Även om dessa problem har beaktats föreslås det inga åtgärder i detta skede.

Vad vill man uppnå?

Förfarandena bör förenklas genom att man minskar förseningarna och sänker kostnaderna. Förfarandena för att återlämna barnet skulle förbättras genom att den nuvarande mekanismen för återlämnande förtydligas och genom att nya åtgärder införs, t.ex. genom att behörigheten koncentreras och antalet överklaganden begränsas för att minska förseningarna. När det gäller placeringsbeslut bör man fastställa ett oberoende förfarande för samtycke som ska tillämpas på alla gränsöverskridande placeringar, som kompletteras av en tidsfrist för den anmodade medlemsstaten att besvara ansökan. Dessutom skulle exekvaturförfarandet avskaffas samtidigt som man behåller lämpliga skyddsåtgärder (skäl för icke-erkännande och bestridanden av verkställigheten som sådan eller av särskilda verkställighetsåtgärder) som svaranden kan åberopa vid verkställighetsstadiet, vilket minskar den totala tidsåtgången för förfarandena, även under verkställighetsstadiet. Slutligen bör följande förtydligas när det gäller samarbete; 1) vem som kan begära 2) vilken typ av stöd eller information 3) från vem och 4) på vilka villkor. Det bör klargöras att även domstolar och barnavårdsmyndigheter vid behov kan begära stöd från centralmyndigheterna.

Vad är mervärdet av åtgärder på EU-nivå?

På grund av problemets gränsöverskridande art berörs endast internationella par/föräldrar av problemet. De brister som konstaterats i befintlig unionslagstiftning kan inte hanteras av medlemsstaterna själva, och målen kan inte i tillräcklig utsträckning uppnås på nationell nivå. Det krävs därför unionsinsatser. Nationella materiella familjerättsliga regler påverkas inte av de föreslagna åtgärderna.

B. Lösningar

Vilka alternativ, både lagstiftning och andra åtgärder, har övervägts? Finns det ett rekommenderat alternativ? Varför?

Policyalternativen och deras konsekvensbedömning behandlades separat för var och en av de frågor som konstaterats vara problematiska vid förordningens utvärdering. För alla frågor har det tagits fram ett grundscenario och alternativ. För äktenskapsärenden och ärenden om föräldraansvar beaktades policyalternativ med olika nivåer av ingripande. Vad gäller förfarandet vid bortförande av barn beaktades enbart förtydliganden av den nuvarande mekanismen samt ett alternativ med en förteckning över kompletterande åtgärder. Dessutom togs det fram två alternativ för att bedöma eventuella genomgripande förändringar av återlämnandemekanismen (att man återgår till det s.k. Haag-systemet

och skapar ett unikt forum i ursprungsmedlemsstaten). Vad gäller placeringsmekanismen föreslogs två alternativ; att välja mellan ett system med antingen underförstått eller uttryckligt samtycke.

När det gäller erkännande och verkställighet har man i de båda policyalternativen avskaffat kravet på exekvaturförfarande eller föreslagit ett nytt förfarande för att på bästa sätt ta itu med ineffektivitetsproblemen. Det nya systemet kompletteras av tre alternativa underalternativ för att komma till rätta med problemet med hörande av barnet. Två kompletterande alternativ beaktades också för att förbättra verkställigheten antingen genom en vägledande tidsfrist eller genom en fullständig harmonisering av verkställighetslagstiftningen vad gäller avgöranden som rör föräldraansvar.

Bedömningen avslutas med de övergripande rekommenderade alternativen för alla problem som lagts fram i rapporten.

Vad anser de olika berörda parterna? Vem stöder vilka alternativ?

Det är uppenbart att de berörda parterna, däribland medlemsstaterna, stöder behovet av en noggrant riktad reform av den befintliga förordningen. I fall som rör föräldrars bortförande av barn, anser majoriteten (över 70 %) av de svarande, däribland föräldrar, att förordningen inte har säkerställt att barnen omedelbart återlämnas inom EU. Det huvudsakliga förslaget till förbättring gällde verkställigheten och tidsfristerna för att utfärda ett avgörande om återlämnande och verkställa det.

Föräldrar är den mest framträdande grupp som ville utvidga avskaffandet av exekvaturförfarandet, följt av domare och advokater, medan vissa medlemsstater ansåg att exekvaturförfarandet inte borde avskaffas helt. Ett betydande antal av de svarande (86 %) ansåg att verkställighet av avgöranden om föräldraansvar var ett viktigt område som behövde förbättras. Slutligen har föräldrar särskilt uttryckt sin oro när det gäller samarbetet mellan centralmyndigheterna.

C. Konsekvenser av det rekommenderade alternativet

Vad är nyttan med de rekommenderade alternativen (om sådana alternativ finns, annars anges för huvudsakliga alternativ)?

De rekommenderade alternativen hanterar de problem som konstaterats på ett bättre sätt än något av de andra alternativen. Som helhet ökar alternativen förutsebarheten i gränsöverskridande tvister genom att de säkerställer en verkligt fri rörlighet för domar som grundar sig på principen om ömsesidigt erkännande och förbättrar respekten för de grundläggande rättigheterna, särskilt barnets rättigheter genom att tillhandahålla nödvändiga garantier. Sammantaget bidrar de till att skapa snabbare förfaranden och därigenom minska de negativa konsekvenserna för föräldrarna och framför allt barnen.

Vad är kostnaderna för de rekommenderade alternativen (om sådana alternativ finns, annars anges för huvudsakliga alternativ)?

De rekommenderade policyalternativen skulle leda till besparingar för de EU-medborgare som deltar i gränsöverskridande tvister. Avskaffandet av exekvaturförfarandet innebär att de skulle spara huvuddelen av kostnaderna för det nuvarande exekvaturförfarandet (i genomsnitt kostar handläggningen av ansökan 2 200 euro). Dessutom skulle det rekommenderade policyalternativet för verkställighet bidra till besparingar för de föräldrar som ansöker om verkställighet eftersom de inte nödvändigtvis skulle behöva anlita specialiserade jurister med kunskaper i det utländska verkställighetssystemet. Centralmyndigheterna kan få något minskade kostnader om förfarandena innehåller enhetliga regler eller är kortare under verkställighetsstadiet. På samma sätt kommer ett förtydligande av centralmyndigheternas uppgifter och placeringsförfarandet att medföra besparingar eftersom samarbetsförfarandena blir mer enhetliga.

Hur påverkas företagen, särskilt små och medelstora företag och mikroföretag?

Ej tillämpligt.

Påverkas medlemsstaternas budgetar och förvaltningar i betydande grad?

De rekommenderade policyalternativen skulle medföra relativt blygsamma finansieringskostnader. Avskaffandet av exekvaturförfarandet skulle medföra kostnader för medlemsstaterna för att utbilda jurister i de nya förfarandena som planeras, men utbildning måste tillhandahållas redan i dag, och till många fler domare. För vissa medlemsstater leder skyldigheten att tillhandahålla centralmyndigheten tillräckliga resurser sannolikt till extra kostnader (särskilt för personalresurser) om deras centralmyndigheter för närvarande inte är tillräckligt utrustade.

D. Uppföljning

När kommer åtgärderna att ses över?

Fem år efter antagandet av denna förordning.